

ZAHRÁDKÁŘSKÝ **ZPRAVODAJ**

ÚS ČZS OPAVA
1 – 2025

Všeobecné informace z územního sdružení

Začal nový rok 2025 pro mnohé s novými výzvami, ale řada organizací musela řešit následky povodní a někteří se ještě potýkají s následky dodnes. Povodeň připravila některé organizace o mnoho majetku, a to jak majetku jednotlivých členů, tak i společného majetku. Nejvíce byly postiženy elektrické rozvody v osadách, ploty, společné cesty, společenské místnosti, ale i třeba i moštárny. Organizace, které podaly žádosti o pomoc po povodních na ústředí ČZS do Prahy, obdrželi v krátké době finanční podporu ve výši 20 000,- Kč. Mimo tuto podporu z ústředí organizovalo naše ÚS ČZS Opava sbírku na pomoc postiženým organizacím. Celkem přispělo 7 fyzických osob a 13 organizací z toho 3 cizí fyzické osoby, a 3 cizí základní organizace nespádající do našeho ÚS Opava. Celkově se vybralo 98 900,- Kč a k tomu ÚS ČZS Opava přidalo částku 103 000,- Kč. Celková částka 201 900,- Kč byla přerozdělena mezi 13 organizací a z toho byla jedna cizí organizace, a to Krnov Chomýž (byla to podmínka některých cizích dárců).

Hospodaření ÚS ČZS Opava v roce 2024:

I přesto, že ÚS ČZS Opava vynaložilo mimořádně 103 tis. Kč na povodně, skončilo hospodaření se ziskem 12 294,07 Kč v zisku. V tomto roce se to povedlo jen díky nově zavedené dotace z ústřední na aktivitu a ta činila pro naše ÚS ČZS Opava 126 430,- Kč. Za tuto štědrrou pomoc ústředí by chtěl poděkovat Vám všem aktivním organizacím, protože výše dotace se v Praze vypočítává podle hodnocení, jak pracuje ÚS a potažmo ZO, hodnotí se pořádání výstav, účast na krajských i republikových výstavách, práce s mládeží (jako pořádání soutěže mladý zahrádkář, floristické soutěže, účast na fotosoutěžích apod.), dále se hodnotí komunikace s ústředím včasným podáváním přehledů o činnostech, přehledů o majetku, včasná úhrada známek atd. Zde by chtěl upozornit, že ne všechny organizace předkládají své přehledy včas.

Stav voleb na období 2024-2029:

V minulém roce měly proběhnout volby pro volební období 2024–2029 ve všech zahrádkářských organizacích do konce měsíce května 2024. Ne u všech se to dařilo zvládnout v termínu z různých důvodů. S organizacemi, které měly určité problémy, jsme jako ÚS ČZS Opava byli průběžně v kontaktu, a u některých jsme dokonce dotahovali volby ještě v letošním roce. K dnešnímu dni můžeme konstatovat, že naše územní sdružení ČZS Opava se v podstatě vypořádala s volbami. Zbývá nám jediná organizace, kde se domnívali, že když proběhly

volby v roce 2023, tak je nemusí dělat. Ale i tak v době vydání tohoto zpravodaje bude tento úkol splněn. U některých organizací zbývá doúřadovat zápis do Obchodního rejstříku, případně potvrzení Registračních listů.

Z činnosti ÚS ČZS Opava v roce 2024:

Kromě zmíněné práci kolem povodni a s registrací voleb jednotlivých organizací byla každotýdenní činnost směřována na zúřadování účetních dokladů, řešení problematiky ÚS ČZS Opava a dokončení dokladů a evidence kolem voleb ÚS. Spolupráce se ZO ČZS a zajišťování podpory při problémech ZO, a to zejména při řešení právní problematiky hlavně u osad. Pravidelného styku se zástupci organizací. Organizování soutěže mladý zahrádkář a floristika, který se uskutečnil v prostorách MSSZe a VOŠ Opava, účast na Dne stromů v Opavě v Sadech Svobody.

Začátkem roku 2024 bylo v našem ÚS celkem 65 organizací ČZS. Během roku ukončila činnost speciální organizace IRIS Hlučín, ZO ČZS Rohov a ZO ČZS Dolní Životice. K dnešnímu datu máme tudíž 62 organizací.

Závěrem chci poděkovat celému výboru ÚS ČZS Opava za aktivní přístup při pořádání akcí, soutěží apod. Také by chtěl poděkovat všem předsedům a organizacím za spolupráci v minulém roce a popřát nově zvolaným předsedům a výborům ZO v následujícím volebním období co nejméně problémů, spoustu společně vydařených akcí a mnoho radostných chvil a zážitků ze spolkového života.

Ing. Teuer Josef, předseda ÚS ČZS Opava

Zpráva ekonomického úseku

Hospodaření roku 2024 - celkové výnosy činily 416.047, - Kč, kde hlavním zdrojem příjmů jsou podíl členských příspěvků. Náklady jsou ve výši 403.753, - Kč a rozdíl je plusový ve výši 12.294, - Kč.

Registrační listy jsou téměř hotovy, k dnešnímu dni tj. 26.3.2025 schází již jen 3 organizace. Přehled o majetku za rok 2024 odevzdalo ke dni 26.3.2025 již 54 organizací, schází ještě 8 organizací.

Známky jsou placeny průběžně přes účet nebo přímo do pokladny. Již je zaplacen 2/3 všech organizací. Spolupráce až na malé výjimky je s předsedy a pokladníky velmi dobrá.

Za ÚS ČZS Opava Klapetková Věra

Základní vnitrosvazové předpisy 2025

Český zahrádkářský svaz vydal třetí vydání publikace zahrnující nově schválené verze vnitrosvazových právních předpisů. Jde zejména o Stanovy, Jednací a volební řád, metodické pokyny ke kontrolní činnosti, hlasování per rollam a informačnímu systému. Obsahuje i Zahrádkářský zákon a seznam právních předpisů. Informace na: www.zahradkari.cz

Město a kraj podpořily

obnovení moštárny

**Moravskoslezský
kraj**

Díky Městu Kravaře a Moravskoslezskému kraji se podařilo úspěšně realizovat první etapu obnovy moštárny v Kravařích. Volání spoluobčanů bylo silné, stejně jako odhodlání zahrádkářů. Přes všechny komplikace, jako byly devastující povodně a zdržení stavebních prací máme krásnou novou místnost s novými rozvody vody a elektřiny, nové osvětlení, odpady, dlažbu s vysokou odolností proti potřebným čisticím prostředkům, dveře i okno. Především je na místě nový stroj pro mytí a drcení ovoce s dopravníkem MD1000 a další potřebné technologie jako průtokový ohřívač vody 12kW/400 V a VAP pro čištění. Nová místnost i technologie jsou připraveny na případné povodně – jsou dostatečně vysoko, nebo se dají snadno zvednout. Dodavatel technologie Biopress s.r.o. a také stavebních prací firma NARBO stavební a projekční, s.r.o. byli vybráni pomocí výběrového řízení – děkujeme. Velká část prací byla realizována formou brigádnické činnosti, jako byly bourací práce, instalace elektrických rozvodů a úklid – děkujeme, bez vás by to nešlo.

Mimo moštárnu jsme zprovoznili WiFi i kamerový systém s alarmem, opravili škody po povodních, a především přibývají mladší členové. Jako základní organizace Kravaře se snažíme aktivně podporovat zdejší společenský život.

Rok 2025 bude ve znamení znovuotevření moštárny. Nyní je potřeba zrealizovat druhou část. Tedy zajistit finance a pořídit vybraný kontinuální pásový lis, pasterizér, plničku a podružné rozvaděče elektřiny. Hlavní rozvaděč a rozvody v ostatních místnostech si žádají také rekonstrukci. Plánujeme zopakovat i velmi úspěšnou zahrádkářskou výstavu v místním farním sále, poděkování za úrodu a další akce. V tomto roce budeme také pořádat pravidelné autobusové zájezdy na jarní a podzimní výstavu Flóra v Olomouci.

Po loňském mrazovém propadu, očekáváme letos velkou úrodu. Na podzim, dále Bůh, budeme moštovat. A jak připomněl pan Petr Arbter v pravidelném měsíčním zahrádkářském okénku v rámci Adventního posezení na poslední schůzce naší organizace v prosinci 2024, nyní je ten pravý čas očistit a připravit nářadí a stroje na novou sezónu.

Tak ať se vám vše v novém roce daří.

Český zahrádkářský svaz – základní organizace Kravaře

ZE ŽIVOTA SLAVKOVSKÝCH ZAHRÁDKÁŘŮ

Pro zahrádkáře nepříznivé počasí uplynulého roku se negativně podepsalo i na naší činnosti. Zářijové povodně pak dokonaly své. Ústředí a ÚS ČZS vyhlásily sbírky na podporu postižených povodněmi do kterých přispěla i naše organizace. Ve Slavkově mimo Trní jsme byli naštěstí ušetřeni povodňovým škodám. Nicméně nevídaná neúroda především ovoce nás vedla ke zrušení tradiční výstavy, a tak jsme se několika vzorky vína zúčastnili jen výstavy „Hrozny Slezska“ ve Velkých Hošticích konané těsně před povodní.

Na druhé straně v zájmové a společenské činnosti jsme zaznamenali mnoho úspěšných akcí. K té nejzdařilejší patřil náš podíl na slavnostním otevření nové zámecké zahrady, kterou pořádala obec v rámci oslav 800. let Slavkova. Velmi oceňujeme dosavadní spolupráci s obcí Slavkov včetně finančních grantů na aktivity pořádané naší organizací.

V letošním roce máme za sebou tradiční zahrádkářský ples, který byl velmi dobře navštíven. Hosté oceňovali především krásnou výzdobu sálu a vysokou společenskou úroveň. Začátkem března jsme se pustili do stříhání stromů v našem ovocném sadu u základní školy. Ono se to nezdá, ale ostříhat a ořezat přes padesát

jabloní vyžaduje hodně hodin mnoha členů a členek. Letošní akci jsme zahájili odbornou instruktáží vedenou zahradníkem a ředitelem Školního statku Opava panem Janem Weissem, kterému děkujeme za rady i odpovědi na mnohé dotazy. Odměnou pro členy za čtyři odpoledne a bezpočet brigádnických hodin bude doufám letos dobrá úroda jablíček, ale i bezplatná cesta autobusem na jarní výstavu FLORA Olomouc.

Již nyní vás zveme na naši letošní zahradní slavnost v areálu Seniorcentra Slavkov dne 21.6.2025 od 16 hodin. Program zahájí cimbálová muzika VEDROVCI, od 18 hodin pokračuje skupina LEON BAND. Doprovodný program: instruktáž květinové vazby kytic, grilované speciality, makrely, kavárna, pikniková louka a ve spolupráci se SKŘÍTKY MŠ budou připravené také stanoviště se zábavnými úkoly pro děti.

Vladimír Chovanec, předseda ZO

ŘEZ OVOCNÝCH STROMŮ

V neděli 23. března 2025 jsme ve Štěpánkovicích uspořádali přednášku na téma „Řez ovocných stromů“ pod vedením odborného instruktora ČZS pana Miroslava Přasličáka. Nejprve proběhla teoretická část s video ukázkami, a potom následovala praktická ukázka přímo v terénu na stromcích. Této akce se zúčastnilo 46 zahrádkářů jak z naší obce, tak i z okolních vesnic.

Po přednášce jsme mohli s panem Přasličákem podebatovat o různých problémech týkajících se zahrádkaření. Akce byla všemi hodnocená jako velmi zdařilá.

Vilém Tomíček, ZO ČZS Štěpánkovice

Jak pěstovat meloun na zahradě

Že je možné na našich zahrádkách pěstovat bez větších problémů vodní melouny, ví kromě některých zahrádkářů málokdo. Není to tak složité, jak se může na první pohled zdát. Já jsem zkoušel pěstovat melouny v minulých dvou letech a povedlo se a tak se s vámi podělím o mé zkušenosti a doufám, že i vám se objeví v kuchyni melouny z vlastní zahrádky.

Na začátku je třeba říct, že rozlišujeme dva typy – **melouny cukrové a vodní**. Oba mají podobné nároky na pěstování, ten cukrový má ale v průměru o dvacet dní delší vegetační období. Vodní meloun, který je typicky spojován s létem a osvěžujícími nápoji, je oblíbený pro svou šťavnatou dužinu, která má příjemně sladkou chuť a je bohatá na vodu, cukrové melouny se vyznačují svou charakteristickou sladkostí a intenzivní vůní.

V následujícím textu si podrobně přiblížíme jednotlivé kroky, které je třeba podniknout pro úspěšné pěstování vodních melounů. Prvním krokem je vybrat vhodné místo pro pěstování vodních melounů. Tyto rostliny potřebují slunné a teplé prostředí, ideálně s minimálně 6-8 hodinami přímého slunečního světla denně. Půda by měla být dobře propustná, s dobrou schopností zadržovat vlhkost. Před výsadbou se doporučuje přidat organická hnojiva, jako je kompost nebo hnůj, aby se zlepšila její úrodnost.

Vodní melouny se obvykle pěstují ze semen. S jejich výsevem můžeme začít už koncem března. Důležitá je ovšem teplota. Optimální teplota pro klíčení melounů je 22°C. Výsev provádíme do sadbovačů nebo do květináčků. Do jednoho květináčku můžeme dát 1–2 semena.

Přibližně do dvou týdnů rostlinky vyklíčí a vytvoří děložní lístky. Po celou dobu předpěstování bychom měli udržet teplotu kolem 20°C. Na začátku května začneme s otužováním sadby. Je důležité vybrat odrůdy, které jsou vhodné pro vaše klimatické podmínky. Existují různé odrůdy vodních melounů, od malých po velké, s různými barvami dužiny a slupky. Semena je dobré před výsevem namočit na 24 hodin do vody, což urychlí klíčení. Rostliny jsou velmi citlivé k houbovým chorobám, kdy rostlina ze začátku krásně roste, dokonce nasadí i na plody a najednou, v půlce července zvadne a postupně uhynie. Z tohoto důvodu doporučuji pěstovat rostliny roubované, kdy je tato podnož proti těmto chorobám odolná. Jako podnože se používají tykve nebo lagenárie, poskytují melounům silnější kořenový systém, který zlepšuje příjem živin a vody, a tím i celkovou

vitalitu rostlin. Takové roubované rostliny se dají dnes běžně koupit v zahradnictví.

Výsadba vodních melounů se obvykle provádí na konci jara po posledních mrazech, když se půda dostatečně ohřeje, obvykle po 15. květnu nebo později. Vzdálenost mezi rostlinami by měla být minimálně 90 cm, aby měly dostatek prostoru pro růst a rozvětvení.

V případě pěstování ve sklenících je také důležité zajistit dostatečné větrání a přístup opylovačům. V případě roubovaných rostlin si musíme dát pozor na hloubku výsadby, kdy místo roubování musí zůstat asi 2 cm nad zemí, aby roub melounu nepustil kořeny. To musíme alespoň ze začátku kontrolovat a případné kořeny odstranit.

Jakmile jsou melouny zasazeny, vyžadují pravidelnou zálivku, zejména během suchých období. Je důležité zalévat větší dávkou vody několikrát týdně. Zaléváme pouze ke kořenům a snažíme se zabránit zbytečnému namočení listů. Nicméně je třeba se vyhnout přemokření, které může vést k hnilobě kořenů. Ideální je udržovat půdu rovnoměrně vlhkou, zejména v období květu a tvorby plodů. Při zálivce můžeme rostlinu také přihnojit ve vodě rozpustným hnojivem. Ze začátku používáme hnojiva s vyšším obsahem dusíku, která podpoří růst a jakmile se vytvoří plody, používáme hnojiva s vyšším obsahem draslíku a fosforu. Podpoří se kvalita plodů a jejich chuť.

Sklizeň vodních melounů obvykle nastává 70-90 dní po výsadbě, v závislosti na odrůdě. První plody tedy sklízíme v polovině srpna. Určení zralosti je velmi obtížné. Klíčem k určení zralosti je sledování barvy slupky a zvuku při poklepání na plod. Zralé melouny mají často matnou slupku a na spodní straně plodu se tvoří žlutá skvrna. Plody by měly být sklizeny opatrně, aby nedošlo k poškození rostliny. Nejlepší je označit si meloun, který vyrostl jako první, sklídit ho po přibližně 5 týdnech a ověřit si, zda je dostatečně zralý.

Po sklizni je důležité vodní melouny správně skladovat, aby si uchovaly svou čerstvost a chuť. Nejlépe je skladovat je na chladném a suchém místě, ideálně při teplotě kolem 10-15 °C. Melouny by neměly být vystaveny přímému slunečnímu záření, které by mohlo urychlit jejich zkažení.

Nebojte se ve své zahradě experimentovat. S trochou trpělivosti a znalostí můžete být odměněni sladkými a šťavnatými plody, které si vychutnáte v letních dnech.

Ing. Radim Sonnek, ZO ČZS Jakubčovice

Bylinky v zahradě a kuchyni

Málokteré rostliny přinášejí tolik radosti i útěchy, jako vonné bylinky. Bylinky tvoří velmi rozmanitou skupinu rostlin. Mnoho bylinek pěstujeme na zahradě jen ve velmi omezeném množství.

Jsou to vesměs skoro divoké rostliny, které rostou v přírodě: např. divizna, ostropestřec, brtnák, heřmánek a další. Na zahrádce nám dělá radost majoránka, saturejka, máta peprná, libeček, tymián a mateřídouška.

Pokud chceme mít rostliny pohromadě, je dobré vytvořit si na zahradě pyramidový záhon. Vrcholným dílem tohoto sázení je, když se nám podaří hezky kombinovat různě barevně kvetoucí rostliny. Určité bylinky používáme skoro denně, proto je výhodné mít je blízko po ruce.

Takové bylinky vysadíme do truhlíku a umístíme na okno kuchyně nebo na balkón. Bylinky většinou nevyžadují příliš práce, zato nám dávají mnoho radosti a spoustu rozmanitých chutí a vůní. Zatímco dřív se bylinky používaly hlavně k

mírnění zdravotních obtíží, dnes si jich ceníme především pro chuť a vůni, a jejich doménou, je namísto lékárníčky, kuchyně. Mezi nejpoužívanější patří: vavřík vznešený, šalvěj lékařská, dobromysl, bazalka, stévie sladká, kerblík, rozmarýn. Vyjmenovat je všechny by vydalo na knížku.

Nejlepší je používat bylinky čerstvé. Ale můžeme je sušit, mrazit, nakládat, vyrábět tinktury, kořeninové směsi, bylinkové soli, bylinkové sirupy, šťávy. Právě začíná zahrádkářská sezona, tak se do pěstování bylinek s chutí a odvahou pusťte.

Přeji hodně úspěchů.

Květa Homolová, Opava-město

Čím se můžeme nakazit nejen v přírodě, ale také v zahradě

Každým rokem s blížícím se jarem a s oteplením přichází sezona klíšťat. Vyskytují se všude, u řeky, v lesích, v městských parcích, v zahradách, ve vysoké trávě i na nízkých dřevinách. Díky ptákům, hlodavcům a spárkaté zvěři, kterými jsou přenášeni, se s nimi setkáváme i v podhorských i v horských oblastech nad 1000 m nadmořské výšky. Vyskytují se v celém mírném pásu Evropy, Asie i Severní Ameriky. Česká republika patří ve výskytu a počtu nakažených klíšťovou encefalitidou k nadprůměru a počet osob nakažených Lymskou boreliózou dosahuje ročně několik tisíc osob a má neustále stoupající tendenci. Na tomto dlouhodobém nárustu nemocných se podílí i mírné zimy posledních let. Klíšťata mají ve svém životním cyklu – diapauzu, kdy se zpomalí jejich životní pochody a přečkají zalezlá v půdě, nebo na drobných hlodavcích. Aktivita klíšťat začíná již při 5 stupních Celzia a protahuje se do pozdních podzimních měsíců, trvající téměř tři čtvrtě roku. Rovněž stále více lidí včetně těch starších žije aktivním životem v přírodě, většinu roku přebývá na zahrádkách, chatách či chalupách. Klíště se vyvíjí ve třech vývojových stádiích – larva, nymfa a dospělé klíště. Larva se prisává na drobné savce nebo ptáky, nymfa žije na psech, kočkách, hlodavcích, liškách a nasátá odpadá a mění se v dospělé klíště. Teplé a vlhké počasí přispělo oproti roku předchozímu, kdy bylo zaznamenáno 645 případů, k nárustu na 3800 případů onemocnění boreliózou v roce následujícím. Z oblastí největšího výskytu klíšťat lze jmenovat Plzeňský, Jihočeský, Jihomoravský, Středočeský, Olomoucký, Zlínský a Moravskoslezský kraj.

Nebezpečnost klíšťat.

Nejnebezpečnější jsou klíšťata po dešti, kdy je vlhko a dusno. V suchém a horkém létě jim vysoké teploty vadí a zalézají do půdy. Zvláště opatrní bychom měli být, když zaprší a pak následují dva až tři horké dny. Zarostlé okraje zahrad, hustý porost při okraji potoka či řeky, zapomenuté kouty se spadaným listím jsou místa, která klíšťata přitahuje. Častým místem k přisátí klíštěte bývá jemná a vlhká pokožka v oblasti podpaží, v oblasti břicha, pupku, třísel, na krku, za ušima. Klíště je přenašečem několika závažných onemocnění, především klíšťové encefalitidy a Lymské boreliózy. K tomu, abychom některou z těchto chorob onemocněli, stačí jediné nakažené klíště. Odborné studie uvádí, že zhruba každé sté klíště infekci roznáší. Klíšťata se nakazí od postižených hlodavců, na kterých často během zimních měsíců přežívají, ale také od ptáků, kterým díky jejich imunitnímu systému neškodí. Pokud je infikovaná samice klíštěte, pak larvy vylíhlé z jejich vajíček mohou tuto infekci přenášet. Virus encefalitidy přeneseme klíště do těla již během 2 hodin, nakažení boreliózou trvá déle, 12 a více hodin.

Klíšťová encefalitida

Je infekčním virovým onemocněním, způsobující nehnisavý zánět mozkových blan či zánět mozku. Onemocnění bývá dvoufázové, kdy počáteční stav se podobá chřipce s lehkými bolestmi hlavy a zvýšenou teplotou. Ve druhé fázi má těžší průběh spojený s prudkými bolestmi hlavy, vysokými teplotami, dezorientací, poruchami pohybu. V těžkých případech má pacient dlouhodobější či doživotní následky v podobě ochrnutí, poruch soustředění či sníženého intelektuálního výkonu. Někdy může být encefalitida i smrtelná. Při troše smůly a váhání se započítím s léčbou se může nemocný s následky, jako je bolest hlavy, únava nebo nervové potíže potýkat po zbytek života. Vysoký počet případů s těžkými následky byl prokázán ve věkových skupinách nad 50 let. Změnou života této skupiny lidí, častému pobytu v přírodě ale také podcenění očkování proti klíšťové encefalitidě jsou možnosti nákazy vystaveni mnohém častěji. Podle údajů z posledních let proočkovanost obyvatel pomalu stoupá a pohybuje se kolem 18 %, ale ve srovnání se sousedním Rakouskem, kde je proočkovanost téměř 90 % je to málo. Virem klíšťové encefalitidy se můžete nakazit i pitím tepelně neošetřeného mléka krav, ovcí a koz, nebo mléčných produktu vyrobených z mléka těchto zvířat neošetřeného.

Lymská / Lymeská / borelióza

Toto infekční onemocnění vyvolávané bakteriemi rodu *Borrelia* patřícími mezi velmi odolné mikroorganismy byla poprvé objevena a pojmenována podle městečka Old Lyme v USA v roce 1977 u vysokého výskytu onemocnění kloubů u dětí jako Lymská artritida. Většina těchto pacientů žila v lesních oblastech a nepotvrdilo se, že toto onemocnění je zřejmě přenosné z člověka na člověka. Název Borelióza získala nemoc podle francouzského bakteriologa A. Borrela. Bakterií boreliózy se člověk nakazí zpravidla až po 12 až 24 hodinách s klíštětem na těle, virům klíšťové encefalitidy stačí k nakažení i 1 hodina. Příznaky tohoto onemocnění se projevují ve třech stádiích. První dvě časná stádia jsou pozorována v prvních týdnech po nákaze. Častým příznakem je několik cm široké zarudnutí okolo místa s blednoucím středem v okolí přisátí klíštěte. Postižený může mít teplotu, bolesti svalů, cítí se unaven. Druhé stádium vznikající rozšířením borrelií v organismu se projevuje zánětem mozkových blan nebo nervů. Pozdní – třetí stádium se projevuje postižením velkých kloubů – kolen, ramen, zápěstí, kůže, výraznou únavou, poruchami spánku, paměti a depresi. V počátečních stádiích je účinná léčba antibiotiky. Vakcína proti borelióze dosud neexistuje, zatím je otestována a používá se jen u zvířat. Mylná je však domněnka, že encefalitida a

borelióza jsou jedinými onemocněními, kterými nás může klíště nakazit. Jsou ještě další jako Babezióza, Ricketsioza, Tularemie a další, ale tato onemocnění jsou naštěstí ojedinělá.

Ochrana před klíšťaty

Riziko přenosu infekce z infikovaného klíštěte roste s dobou jeho přisátí. Borrelie žijící ve střevech klíštěte jsou spolu s jeho slinami uvolňovány za několik hodin po přisátí, ale nakazit se můžeme již za mnohem kratší dobu. Hlavní prevencí je vyhýbat se místům s vysokou aktivitou klíšťat. Jestliže se do takových míst vydáme a musíme-li tam pracovat, nebo při pobytu v přírodě či práci na zahrádce, je vhodné nosit dlouhé kalhoty, mikiny, trika světlejší barvy, holínky a chránit si hlavu. Využijme dostupných a účinných repelentů s vhodnou účinnou látkou a koncentrací. Postříkme několikrát opakujeme. Po aplikaci jsou zpravidla účinné 3–5 hodin, takže jsou na procházku v přírodě či práci a odpočinku na zahrádce dostatečnou ochranou. Repelenty bývají účinné podle toho, jak se potíme, protože pocením se jejich účinnost snižuje. Ne všechny lze nanášet na kůži, nebo aplikovat u dětí. Od jara do podzimu platí novodobá „l e s n í m o u d r o s t“, že kdo se před procházkou či pobytu v zahrádce pořádně obleče, má větší pravděpodobnost, že ze sebe večer nebude obírat klíšťata. Včasnou kontrolou můžeme předejít možné nákaze. Proto je důležité nepodcenit důkladnou kontrolu těla. Po návratu z procházky či zahrádky, pořádně se prohlédnout, osprchovat se a převléknout se do jiného oděvu. Klíště jde v prvních hodinách po přichycení

jednodušeji odstranit. Doporučuje se užívat vitamín B / B komplex, Pangamin/, který prostupuje póry v pokožce těla a jehož přítomnost v potu člověka nesnášejí klíšťata, stejně jako komáři, muchničky či další havěť. Nezapomeňme prohlédnout a ošetřit i své společníky a domácí miláčky pejska a kočku, protože i oni, podobně jako vy si je mohou přinést a nakazit se.

Jak se správně zbavit klíštěte

1. Najdete-li na sobě klíště, nepolévejte ho olejem, nepotírejte ho krémy, ani zubní pastou. Klíště se začne dusit a rychleji vyloučí sliny i obsah střeva s možnými zárodky do místa zakousnutí.
2. Postříkejte nebo pokapejte místo, kde je klíště zakousnuté dezinfekčním prostředkem s obsahem alkoholu, jodu, případně nějakou dostupnou lihovinou.
3. Klíště vytahujte pinzetou s kulatým nebo tupým okrajem. Nemáte-li pinzetu po ruce, použijte vlhký hadřík, starý ručník nebo igelitový sáček. K dostání

jsou dnes speciální klíšťky k vytahování klíšťat, nebo speciální karta se zářezy, Nevytahujte je holýma rukama.

4. Klíště vytáhněte lehkým vikláním ze strany na stranu. Nekruťte s ním po směru a proti směru hodinových ručiček. Kroucením můžete klíště přetrhnout a část ho zůstane v kůži. Klíště není do kůže zašroubované, ale zakousnuté. Po vytažení ranku znovu dezinfikujte.
5. Vytažené klíště smočte v kapce dezinfekčního prostředku, zabalte do papíru a spalte. S každým klíštětem, které bylo přisáté, je třeba zacházet jako s potencionálním infekčním materiálem, proto jej nemačkejte, nesplachujte do toalety, nevyhazujte do odpadkového koše. Je známo, že je schopné přežít v pračce, kratší dobu v mrazáku a neutopí se.

MVDr. Stanislav Kubesa – místopředseda ÚS ČZS

Mnoho úspěchů na svých zahrádkách v roce 2025 přeje ÚS ČZS Opava